

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра уголовного процесса и прокурорского надзора

Аннотация к дипломной работе

**Понятие потерпевшего и его процессуальный статус
в уголовном процессе Республики Беларусь**

Куликова
Виктория Тадеушевна

Научный руководитель:
кандидат юридических наук, профессор А.А. Данилевич

Минск, 2014

РЕФЕРАТ

Дипломная работа состоит из введения, двух глав, объединяющих пять разделов, заключения, списка использованной литературы и приложений. Полный объем работы составляет 82 страницы, в том числе работа изложена на 72 страницах, список использованной литературы занимает 6 страниц и содержит 51 наименование, 2 приложения размещены на 4 страницах.

Ключевые слова: потерпевший; правовой статус потерпевшего; уголовный процесс; возбуждение уголовного дела; постановление о признании потерпевшим; представитель потерпевшего; жертва преступления; физический, имущественный или моральный вред; гражданский иск.

Объектом исследования являются общественные отношения, возникающие в уголовно-процессуальной деятельности в связи с обеспечением прав и законных интересов потерпевшего, процессуальный статус потерпевшего, его правовое положение в уголовно-процессуальной деятельности и отношениях в сфере уголовного судопроизводства.

Цель работы – научный анализ процессуального положения потерпевшего в историческом аспекте, включая современный этап развития уголовно-процессуальной доктрины, законодательства и практики его применения, а также разработка теоретически и практически значимых рекомендаций, направленных на оптимизацию обеспечения и реализации прав и законных интересов потерпевшего.

Методологическую основу исследования составляет прежде всего комплексный подход к анализу проблем правового статуса потерпевшего. При подготовке дипломной работы использовались общенаучные методы историко-правового и логического анализа и синтеза, метод сравнительного исследования, системного анализа, применение которых способствовало обращению к историческим аспектам и современным проблемам уголовно-процессуального права, а также общей теории права.

Новизна настоящей работы заключается в том, что в ней определяется правовое положение потерпевшего как субъекта уголовного процесса в современный период, формулируются предложения по совершенствованию

законодательства, регулирующего участие потерпевшего в уголовном процессе Республики Беларусь, в числе которых:

о внесении изменений в Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь в части признания потерпевшим также юридического лица;

о закреплении в указанном Кодексе норм о необходимости вручения потерпевшему письменного уведомления о его правах, копии постановления о привлечении в качестве обвиняемого, а также о праве потерпевшего на ознакомление с материалами приостановленного уголовного дела;

о возможных мерах по решению проблемы определения размера компенсации морального вреда, причиненного преступлением;

о создании специального государственного фонда для возмещения вреда, причиненного преступлением.

Дипломная работа выполнена автором лично, без участия других лиц.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа складаецца з уводзін, дзвюх глаў, якія аб'ядноўваюць пяць раздзелаў, заключэння, спіса выкарыстанай літаратуры і дадаткаў. Агульны аб'ём работы складае 82 старонкі, у тым ліку работа выкладзена на 72 старонках, спіс выкарыстанай літаратуры займае 6 старонак і ўключае 51 найменне, 2 дадаткі размешчаны на 4 старонках.

Ключавыя словы: *пацярпеўшы; прававы статус пацярпеўшага; крымінальны працэс; узбуджэнне крымінальнай справы; пастанова аб прызнанні пацярпеўшым; прадстаўнік пацярпеўшага; ахвяра злачынства; фізічная, маёмасная або маральная шкода; грамадзянскі іск.*

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца грамадскія адносіны, якія ўзнікаюць у крымінальна-працэсуальнай дзейнасці ў сувязі з забеспячэннем правоў і законных інтарэсаў пацярпеўшага, працэсуальны статус пацярпеўшага, яго прававое становішча ў крымінальна-працэсуальнай дзейнасці і адносінах у сферы крымінальнага судаводства.

Мэта работы – навуковы аналіз працэсуальнага становішча пацярпеўшага ў гістарычным аспекце, уключаючы сучасны этап развіцця крымінальна-працэсуальнай дактрыны, заканадаўства і практыкі яго прымянення, а таксама распрацоўка тэарэтычна і практычна значных рэкамендацый, накіраваных на аптымізацыю забеспячэння і рэалізацыі правоў і законных інтарэсаў пацярпеўшага.

Метадалагічную аснову даследавання складае перш за ўсё комплексны падыход да аналізу праблем прававога статусу пацярпеўшага. Пры падрыхтоўцы дыпломнай работы выкарыстоўваліся агульнанавуковыя метады гісторыка-прававога і лагічнага аналізу і сінтэзу, метады параўнальнага даследавання, сістэмнага аналізу, прымяненне якіх спрыяла звароту да гістарычных аспектаў і сучасных праблем крымінальна-працэсуальнага права, а таксама агульнай тэорыі права.

Навізна дадзенай работы заключаецца ў тым, што ў ёй вызначаецца сучаснае прававое становішча пацярпеўшага як суб'екта крымінальнага працэсу, фармулююцца прапановы па ўдасканаленню заканадаўства, якое рэгулюе ўдзел пацярпеўшага ў крымінальным працэсе Рэспублікі Беларусь, у ліку якіх:

аб унясенні змяненняў у Крымінальна-працэсуальны кодэкс Рэспублікі Беларусь ў частцы прызнання пацярпеўшым таксама юрыдычнай асобы;

аб замацаванні ва ўказаным Кодэксе норм аб неабходнасці ўручэння пацярпеўшаму пісьмовага паведамлення аб яго правах, копіі пастановы аб прыцягненні ў якасці абвінавачанага, а таксама аб праве пацярпеўшага на азнаямленне з матэрыяламі прыпыненай крымінальнай справы;

аб магчымых мерах па вырашэнні праблемы вызначэння памеру кампенсацыі маральнай шкоды, прычыненай злачынствам;

аб стварэнні спецыяльнага фонду для кампенсацыі шкоды, нанесенай злачынствам.

Дыпломная работа выканана аўтарам асабіста, без удзелу іншых асоб.

SUMMARY

The diploma project consists of the introduction, two chapters comprising five units, the conclusion, the list of the used literature and the annexes. The total volume of the project composes 82 pages, out of which the project is presented on 72 pages, the list of the used literature occupies 6 pages and consists of 51 numbers, the 2 annexes are posted on 4 pages.

Key words: *casualty; legal status of a casualty; criminal proceeding; criminal case initiation; resolution on recognition as a casualty; representative of a casualty; victim of a crime; physical, property and moral harm; civil claim.*

The object of the research are the public relations appearing in criminal procedure activity regarding a casualty's rights and legitimate interests provision, a casualty's procedural status, his legal status in criminal procedure activity and relations in the sphere of criminal procedure.

The aim of the work is the scientific analyses of a casualty's procedural status in historical aspect including the present stage of development of the criminal procedure doctrine, legislation and the practice of its application as well as the elaboration of theoretically and practically important recommendations aimed at optimization of a casualty's rights and legitimate interests provision and realization.

The methodological base of the research comprises primarily the complex approach to the analyses of the problems of a casualty's legal status. During the preparation of the diploma project general scientific methods of historical and logical analyses and synthesis, the method of comparative research, system analyses were used that contributed to the reference to historical aspects and contemporary issues of the criminal procedural law as well as of the general theory of law.

Innovation of the present project is that it determines the legal status of a casualty as a subject of criminal proceeding at the present time, formulates proposals on the improvement of legislation regulating a casualty's participation in the criminal proceeding of the Republic of Belarus, that include:

about making amendments to the Code of Criminal Procedure of the Republic of Belarus in the part of recognition a legal entity as a casualty as well;

about the fixation in the above mentioned Code the rules about the necessity of handing to a casualty a written notification about his rights, a copy of resolution on recognition as a casualty as well as about a casualty's right for familiarization with the materials of a suspended criminal case;

about the possible measures on solving the problem of determination of the size of moral harm caused by the crime indemnification;

about creation of a special state fund for indemnification of the harm caused by the crime.

The diploma project is made by the author himself without participation of other people.